

PROJEKT MILITARY LIFE FOR NATURE

Cílem projektu je pomocí různých přístupů zajistit péči o pět biologicky mimořádně cenných lokalit v ČR, které byly v minulosti formovány vojenským výcvikem. Snahou projektu je vytvoření podmínek pro zajištění příznivého stavu evropsky významných stepních stanovišť a evropsky významných druhů prástevníka kostivalového a koniklece velkokvětého v těchto územích. Projekt se zaměřuje také na zvyšování povědomí veřejnosti o přírodovědném významu opuštěných vojenských prostorů a možnostech jejich ochrany. Podporuje zapojování místních obyvatel do péče o tyto lokality.

www.beleco.cz/militarylife

Letecký pohled na Načeratický kopec ¹

Objevte Načeratický kopec, místo mnoha tváří...

Zdroje fotografií: Marián Polák (1); Marek Vojtíšek (2); Libor Zdařil (3, 12); Filip Trnka (4); lepiforum.de (5); Pavel Marhoul (6); Irena Wenischová (7); Luboš Mráz (8, 11); Jiří Koptík (9); Zdeněk Hanč (10); Josef Čech (13); David Průša (14)
Grafická úprava: Ivana Bartůňková www.ibart.cz

Vytvořeno s podporou programu LIFE Evropské unie a Ministerstva životního prostředí ČR.
Nemusí vyjadřovat stanoviska Evropské unie ani Ministerstva životního prostředí.

Military LIFE for Nature LIFE15 NAT/CZ/001028

Parádní výhledy na Znojmo, poklidné pastviny s ovce
i místo pro dobrodružné výpravy. Vydáte-li se kousek za město,
můžete objevovat dříve zakázané, tajemné území bývalého vojenského prostoru.
Otevřené stepní trávníky s řídkými ostrůvky křovin skrývají řadu vzácných rostlin
a živočichů, které jen tak někde nepotkáte. Každá roční doba přináší jiné zážitky.

Procházka kvetoucím sadem připomene původní hospodaření, které utvářelo krajinu v minulosti. Lidé z okolních vsí zde měli svá políčka, sady a vinohrady. Na výslunných stepních svazích pásli své ovce a kozy.

Stádo ovcí a koz tu můžete potkat i dnes. Brzy na jaře s malými jehňaty v ohradě, později i volně procházející krajinou s pastevcem a ovčáckými psy. Právě hlavně díky pastvě si kopec uchovává svoji pestrou přírodu.

V suchém létě si zde budete připadat jako ve Středomoří. Když ale zaprší, rozkvetne celý kopec pestrou paletou stepního kvítí. Večer se zaposlouchejte do hmyzího koncertu. Na kopci žijí 4 druhy cvrčků, 7 druhů kobylek a 11 druhů sarančí! Budete-li se pozorně dívat, všimnete si, že některé z nich překvapí nečekanými barvami.

Právě stepní druhy rostlin a hmyzu dělají z Načeratického kopce výjimečné místo. K životu potřebují nízké řídké trávníky i zcela obnažená místa, proto je nejvíc ohrožuje zarůstání šípem a agresivní travou.

Od poloviny dvacátého století využívala kopec armáda jako tankové cvičiště. Zdejší přírodě to bylo ku prospěchu. Vojenským prostorům se totiž vyhnulo intenzivní průmyslové zemědělství, které změnilo většinu naší krajiny. Těžká technika a vojenský výcvik navíc ochránily step před zarůstáním a pomohly přežít konkurenčně slabým druhům rostlin, které vyžadují částečně obnaženou půdu.

Tanky a transportéry se sem nyní vracejí hlavně na podzim, ale jen při výjimečných příležitostech, jako vzpomínka na kus zdejší historie. Některé dny tu také trénují odvážné skoky i rychlou jízdu v terénu motokáři. Motokros, stejně jako tanky, pomáhají potlačovat růst nežádoucích keřů a trav.

Pamětníci vzpomínají, jak tu kdysi sáňkovali. I když bude zima na sněh skoupá, můžete si užívat daleké výhledy. Znojmo máte jako na dlani, dohlédnete až na Pálavu a při dobrých podmínkách rozeznáte i první vrcholky Alp.

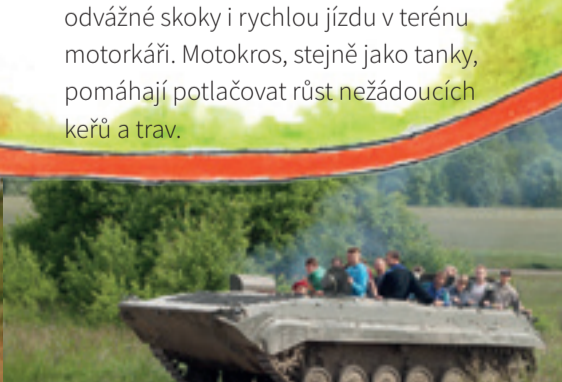
Naskytne-li se vám příležitost, zaposlouchejte se do vzpomínek pamětníků. Kopec ožije příběhy z nedávné i vzdálenější minulosti. A třeba vás to inspiruje, abyste si zde prožili svůj malý příběh.

martináč hrušňový ²

divizna brunátná ³

rýhonosec ⁴

prástevník svízelový ⁵

kobylka révová ⁶

vřetenuška čtverotečná ⁷

Skřivan lesní, mnohem vzácnější příbuzný známějšího skřivana polního, zaujme nápadným flétnovým hlasem, kterým se vytrvale ozývá během dne a často i v noci.⁸

Jasně žluté květy **křivatce českého** jsou neklamnou známkou přicházejícího jara. Najdete ho pouze na těch nejextrémnějších stanovištích v okolí skalních výchozů, kde není vytvořena souvislá vegetace.⁹

Pastva a jízdy vojenských vozidel i motorek pomáhají udržovat řídké květnaté trávníky, které k životu potřebují **modráček jetelový**.¹⁰

Ve skupinách keřů skrytě žijící **pěnice vlašská** se často prozradí ostrým a agresivně znějícím voláním „trrrrrt“.¹¹

Smil písčný je příkladem konkurenčně slabého druhu, který nepřežije bez narušování drnu, ať už pastvou, nebo pásy tanků.¹²

Dudek chocholatý se živí velkým hmyzem a na bývalém cvičišti nachází bohatou potravní nabídku.¹³

Koniklec velkokvětý je jedním z nejnápadnějších průvodců krátkostébelných jihomoravských stepí. Jako konkurenčně slabému druhu neschopnému klíčit v souvislém porostu mu zdejší pastva velmi svědčí.¹⁴

- výskyt koniklece velkokvětého
- nejzachovalejší části stepí
- zbytky drobných lomů
- mokřiny
- pastva ovcí a koz
- vyhlídkové body